

وهزارهتی کشتوکال

ژماره: ۳۵۰۵ له ۲۰۰۹/۴/۱۲

رینمایی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۰۹

له لایهن وهزارهتی کشتوکالوه بو پاراستن و پهره پیدانی بهرهمی کشتوکال دهرچوووه

به پشت بهستن به نه حکامی ههردوو ماددهی چوارهم و یازدههم له یاسای پاراستن و پهره پیدانی بهرهمی کشتوکال له ههریمی کوردستان - عیراق ژماره (۴) ی سالی ۲۰۰۸ . نه م رینماییه مان دهرکرد :

ماددهی یهگهم :

ههر زاراووهیهکی له م رینماییه دا هاتوووه ، نه و واتایه ی ههیه که له بهرامبه ریدا نووسراوه :

۱. ههریم : ههریمی کوردستان - عیراق .
۲. وهزارهت : وهزارهتی کشتوکالی ههریمی کوردستان - عیراق .
۳. بهرپهوه بهرایهتی گشتی : بهرپهوه بهرایهتی گشتی کشتوکال له پاریزگادا .
۴. یاساکه : یاسای پاراستن و پهره پیدانی بهرهمی کشتوکال له ههریمی کوردستان - عیراق ژماره (۴) ی سالی ۲۰۰۸ .

ماددهی دووهم :

۱. بهرپهوه بهرایهتی گشتی به هه ماههنگی له گهل یه که ئیدارییهکانی قهزا و ناحیهکان و به چاودیری پاریزگار ، نه رکی چاودیری و سه رهپهرشتی کردنی کاروباری بهرهم هینانی کشتوکال له چوارچیوهی پاریزگاکه و پاراستنی زهوی و زاری کشتوکال و رووهک و باخ و دارستان و پاوان و سامانی ئاژهل و سهرچاوهکانی ئاوی ئاودیری و ئامرازهکانی بهرهم هینانی کشتوکال و رهوانه کردنی سه رهپهچ کار و زیده پوکارانی سه ره نه م سامانه نیشتمانیه بو دادگا به مه بهستی سزادانیان به پیی یاسا، دهگرته نهستو .
۲. بهرپهوه بهرایهتی رینمایی کشتوکال به هه ماههنگی له گهل بهرپهوه بهرایهتی تهکنیکیهکانی دیکه ی بهرپهوه بهرایهتی گشتی کشتوکال و یهکیتی جووتیاران و کشتیاران و کهسانی په یوه ندیدار به ناوه پوکی نه حکامی یاساکه ئاشنا دهکات و رینمایی و هوشیاران دهکاتهوه . ههروهها نه و کارانهشیان بو روون دهکاتهوه که دهبی بیکه یان نهیکه ن ، له پیناو پاراستنی بهرهمی کشتوکال و ری گرتن له زیان که یاندن پیی .
۳. نه حکامی ههردوو برهگی (۲، ۱) ی نه م ماددهیه به سه ره کهرتی تاییهت و کو مپانیاکان و نه و کو مه لانه ی له بواری کشتوکالدا کار دهکهن و جووتیاران و کشتیاران و کشتیارانی کشتوکال و نه و که سانه ی له کهرتی کشتوکالدا کار دهکهن ، پیاده ده بییت .

ماددهی سییه م :

ههر کاریکی زیان به زهوی کشتوکال بگهیهنی وهک به کارهینان بو مه بهستی دی بیجگه له کشتوکال یا وازهینان یا کاریک به پیی کهم کاتهوه یا خاکی ئی هه لکه ندری و بگوازیتهوه بو

ئه رهشیفی رۆژنامه ی وهقائعی کوردستان له سایتی وهزارهتی داد

شوینی دی یا تهرخان کردنی بۆ شوینی تایبەتی خێزانی یا گەشت و گوزار یا هەر کاریکی لەم شیوه سەرپێچییە لەم یاسایە.

ماددەى چوارەم :

پێویستە دەزگاکانی وەزارەت هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتە پەيوەندیدارەکان بکەن. بۆ دانانی سیاسەتییکی ستراتییژی بۆ ئاوەدان کردنەوهی گوندەکان. لە پێناو هاندانی جووتیاران تا بگەڕێنەوه گوندەکانیان .

ماددەى پینجەم :

بە هەموو شیوازیکی بەر دەست کار بکریت بە مەبەستی سوود وەرگرتن لە ئاوی باران و روبارو جۆگاو کانیوکان . بە مەبەستی رێ گرتن لە بەکارهێنانی ئاوی ژێر زهوی و دەست گرتن بە ئاوهوه لە ریی دروست کردنی بەرپەستی گلین و گۆلیچکە و پۆند بۆ کۆکردنەوهی ئاوی باران و بۆ مەبەستی ئاودیری و بۆ ئاودانی دارو درەخت بەکار بهێندرێ . هەرۆهە بلاو بوونەوهی ئامیری ئاودان بە دلۆپاندن و رشاندن بە شیویەکی فراوان لە هەرێمدا و لە کاتی کڕینیاندا پشتیوانی لە جووتیاران بکریت .

ماددەى شەشەم :

وەزارەت بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی بازرگانی و وەزارەتی دارایی و ئابووری و پارێزگاکاندا ئەرکی ریکخستنی پرۆسەى بازاڕگەری بەروبوومی کشتوکال لە ناستی ناوخۆ و دەرۆهەدا دەگریتە ئەستۆ . ئەمەش لە ریی کۆنترۆل کردنی بری هاوردەو هەناردە بە گۆیرەى پێویستی هەریم . لەگەڵ دیاری کردنی ئەو باج و رەسمەى دەخریتە سەر بەروبوومی هاوردەى کشتوکال کە لە یەك کاتدا ، کە لە پاراستنی بەرەمەپێنەرۆ بەکاربەری ناوخۆ رەچاو دەکریت .

ماددەى حەوتەم :

وەزارەت بۆ وەدەست هێنانی پارەى پێویست بۆ قەرەبووی کێلگە چێنراوەکان و پرۆژەکانی کشتوکال کە تووشی لەناوچوون یا زیان پێکەوتن دەبن لە دەرئەنجامی رووداو یا هیزی دەرەکی هەول دەدات .

ماددەى هەشتەم :

وەزارەت بە هەماهەنگی لەگەڵ دەستەى وەبەرھێنان ناسانکاری پێویست بۆ دامەزراندنی کۆگای ساردخانە و بەستوو لە لایەن وەبەرھێنەرانی پیشکەش دەکات .

ماددەى نۆیەم :

لە قۆناغی ئێستادا بەروبوومی ستراتییژی ئەمانەن بەپێ ریزبەندی دادی:

یەكەم: دانەوێلەکان ۱- گەنم ۲- برنج ۳- نۆك ۴- نيسك

دووەم: بەروبوومی ئالیک ۱- جۆ ۲- دەرەى زەرد ۳- وینجە

سێهەم: بەروبوومی زەیتی ۱- زەیتون ۲- گولە بەرۆژە ۳- پاقلەى سويا

چوارەم: سەوزەوات (بەتایبەتی ۱- تەماتە ۲- خیار ۳- پیاز ۴- پەتاتە)

پینجەم: میوهجات (بەتایبەتی ۱- تری ۲- هەنار ۳- سیو ۴- خۆخ)

ئەرشیفی رۆژنامەى وهقائعی كوردستان له سایتی وهزارەتی داد

ماددهی دهبهم :

پاریزگار ، دواي راویژ کردن له گهل به پریوه به رایه تی گشتی له پاریزگادا ، لیژنه ی تایبته له پاریزگا و قهزاو ناحیه کاندای پیک دهینی . بۆ به ئاکام گه یاندنی هه لسوکه وتی یاسایی دهره ق به سه ریچیکارانی حوکمه کانی ئەم یاسایه له جووتیاران ، خاوه ن مولک ، کشتیاران ، خاوه ن پروژه کانی وه به رهینان له بواری کشتوکال ، کهسانی په یوه ندیدار به کشتوکال و سه ریهرشتیارانی پروژه کانی کشتوکال .

ماددهی یازدههم :

۱. ئەگەر جووتیار یان به کارهینه ری زهوی کشتوکال یان باخ یان ئەو که سه ی به رپرسی به پریوه بردنیه تی ، دهره ق به کیلان و چاندنی زهوییه که وه بایه خدان پیی که مه ترخه مییه کی بی پاساوی نواند . به پریوه به رایه تی گشتی پاریزگار ئاگادار ده کاته وه . پاریزگاریش بۆی هیه به پریوه به رایه تی گشتی راسپیریته که به و گویره ی که باوه زهوییه که بکیلی و دایچینی یان بایه خی پی بدات یان گرپه سه ته له گهل خه لکانی دیکه دا بکات تا زهوییه که دایچینی و به کاری بهینی و رهفتار بکات له سه ر ئەو به روبووم و چیلکه یه ی لی دینه به رهه م .

۲. جووتیار یان به کاربه ری زهوی کشتوکال یان باخ یان که سه ی به رپرس له به پریوه بردنی که برکه ی (۱) ی ئەم مادده یه ده یگرپه ته وه ، بۆی نییه داوا ی به شه کری بکات ، به لام ئەگەر به لین بدات که زهوییه که به کار دهینی و به شیوه یه کی دروست و بایه خی پی ده دات . له کو تایی وه رزی کشتوکاله که دا زهوی یان باخه که ی ده دریته وه .

۳. ئەو لایه نه ی زهوی یان باخه که ی پی ده سپی دریت ، تو ماریک ده گرپه ته ده ست و هه مو داها تو خه رچی به کار هی نانی زهوی یان باخه که ی تی دا ده نو سه ریته وه .

۴. داها تی زهوی کشتوکال و باخ که برکه (۱) ی ئەم مادده یه ده یانگریته وه ، له پاش ده رکردنی پارهی خه رچی و کری و پاسه وانی ، وه ک داها تی که نجینه ی هه ری م تو مار ده کریته .

ماددهی دوازهدههم :

۱. هه ر پروژه یه کی کشتوکالی رووه ک یان ئاژهلداری ، که هی جووتیار بیته یان که رتی تایبته سه ریهرشتیارکی کشتوکالی ده بیته ، که به هه ماهه نگی له گهل سه ندیکای ئەندان یارانی کشتوکال یان سه ندیکای پزیشکانی قیته رنه ری یان سه ندیکای هونه ره ری کشتوکال ده ست نیشان ده کریته .

۲. له م پروژانه ی دادی ده بی سه ریهرشتیار دابنریته و کری ی سه ریهرشتیاری له ئەستهوی خاوه ن پروژه ده بیته به پی ی ریکه وتنی هه ردوو لا :-

أ. باخی به راو / له رووبه ری (۱۰) دوئم و زیاتر .

ب. باخی دیم / له رووبه ری (۲۰) دوئم و زیاتر .

ج. خانووی پلاستیک / له رووبه ری (۲۵۰۰) م ۲ و زیاتر (رووبه ری خانووی پلاستیکه کان نه ک رووبه ری گشتی) ئەم رووبه ره ده کریته له سالانی داها تو دا زیاد بکریته ئەگەر زیاتر بلا بووه وه .

ئه رشیفی رۆژنامه ی وهقائعی کوردستان له سایته ی وهزاره تی داد

- ح. ئەو باخانهی كه دهكهونه ناوچه سنووریهكان یان دوورهكان و كارمهندي كشتوكال نهبوو لهو ناوچانه سهپریشتیاری نهسهپیندری.
- خ. نهمامگه له (۱) دۆنم زیاتر بوو سهپریشتیاری ههبیئت .
- و. پرۆژهكانی بهخیو كردنی پهلهوهری گوشت .
- د. ههلهینهرهكانی پهلهوهر و ماسی .
- ت. پرۆژهكانی پهلهوهری هیلکهی خواردن .
- ر. پرۆژهكانی پهلهوهری دایكانههی هیلکهی ترووكاندن (بو پهلهوهری گوشت) .
- س. پرۆژهكانی پهلهوهری ئەژداد .
- ش. كوشتارگهكانی پهلهوهرو و ئاژهل .
- ص. كارگهكانی دروست كردنی ئالیکی پهلهوهرو و ئاژهل و ماسی .
- ن. پرۆژهكانی بهخیو كردنی ماسی .
۳. سهبارت ههنديك پرۆژهی بچووكی كشتوكال كه قازانجی زۆریان نابیئت یا داهاتیان كهه و سنوورداره له لایهن وهزارهتهوه سهپریشتیاری كشتوكالی بو دهست نیشان دهكریئت و ههر وهزارهتیئش ماف و ههقی دهگریته ئەستۆ ئەگهر پیویست بوو .
۴. وهزارت بۆی ههیه پرۆژهو كیلگههی دی مهشموول بكات به سهپریشتیاری كه ناویان له برگه (۲) ی ئەم ماددهیه نههاتوو .
۵. ئەو سهپریشتیاری به گویرهی برگه (۱) ی ئەم ماددهیه رادهسپیردیئت بو كار كردن له پرۆژهی كشتوكالدا . بۆی ههیه بهپیی ریکهوتنی ههردوو لا کریی سهپریشتی كردنهكهی له خاوهنی پرۆژهكه وهبرگریئت .
۶. پیویسته سهپریشتیاری كشتوكال گشت توانایهکی زانستی و تهكنیکی خوی له پیناو سهرخستنی پرۆژهی كشتوكالهكهدا بخاته گهر ، ئەگهر له كارهكeshیدا كهمهترخهه بوو ،هاوشانی خاوهن پرۆژهكه له ئاست سهرنهكهوتن یان ئەو زیانهی بهر پرۆژهكه دهكهویئت ،بهرپرس دهبیئت .
۷. سهپریشتیاری بهرپرسیار نابیئت ئەگهر پیشتیاریان دهمودهست هۆکاری سهرنهكهوتن یان زیان لیکهوتنی پرۆژهكهی ،به لایهنی بهرپرسی پرۆژهكه له بهرپوهبهرایهتی گشتی و خاوهنی پرۆژهكesh گهیانند . ههروهها ئەوهش روون بکاتهوه كه له توانایدا نیه ئەو هۆكاره بهرپهرچ بداتهوه یان چارهسهری بكات .

ماددهی سیزدههههه :

۱. بهبی رهزانهندی نووسراوی وهزیر ، نابی كار به ئاراستههی سكالای سزادان دژ به فرمانبهیرانی كشتوكال یان سهپریشتیاریانی پرۆژهكانی كشتوكال بكریئت ،كه سهپریشتیاریان له حوكمهكانی ئەم ریینماییه كردوو .

